

**ESPOO
ESBO**

Alue- ja kuntavaalit 2025

Vaalilautakuntien koulutustilaisuus

18.3.2025

Matti Aaltonen
keskusvaalilautakunnan sihteeri

Sulje kamera ja mikrofoni

Voit esittää kysymyksiä chatissa

Kysymyksiin vastataan tilaisuuden loppuksi

ESPOO
ESBO

OPPIMATERIAALI

- Oikeusministeriö: 2025 Alue- ja kuntavaalit vaaliohjeet 2 ”Vaalilautakunnan tehtävät”
- Oikeusministeriön verkkokoulutus eOppivassa:
 - [Suomeksi](#)
 - [På svenska](#)

ESPOO
ESBO

YLEISTÄ ALUE- JA KUNTAVAALEISTA

- Vaalipäivä sunnuntai 13.4.2025
- Ennakkoäänestys kotimaassa 2.-8.4.2025
- Ennakkoäänestys ulkomailla 2.-5.4.2025

ESPOO
ESBO

Yleistä toiminnasta

- Vaalilautakunnan jäseniltä **edellytetään arvokkuutta toiminnassaan**
 - siisti pukeutuminen
 - äänestäjien ja muiden hyvä kohtelu
- **Henkilötietoja** tulee käsitellä siten, että ulkopuoliset eivät näe tai kuule niitä
- **Kaikilla vastuu koko vaalilautakunnan toiminnasta omalta osaltaan**
- Kaikilla vastuu vaalilautakunnan tehtävien loppuunsaattamisesta omalta osaltaan → kaikki tehtävät suoritettava loppuun asti

ESPOO
ESBO

YLEISTÄ ÄÄNESTÄMISESTÄ

- Äänioikeutettu voi äänestää joko ennakoon tai vaalipäivänä
- **Ennakoon** voi äänestää missä tahansa yleisessä ennakkoäänestyspaikassa, myös muussa kunnassa tai Suomen edustustojen toimipaikoissa ulkomailla
 - Espoossa 12 ennakkoäänestyspaikkaa
- Lisäksi laissa säädetyin edellytyksin eräät äänioikeutetut voivat äänestää:
 - kotona (*kotiäänestys*),
 - eräissä laitoksissa (*laitosäänestys*),
 - ulkomailta kirjeitse (kirjeäänestys) tai
 - suomalaisessa laivassa (*laivaäänestys*)
- **Vaalipäivänä** voi äänestää vain äänioikeutetun oman äänestysalueen äänestyspaikassa, joka on merkitty ilmoituskorttiin
 - Espoossa 71 vaalipäivän äänestyspaikkaa

ESPOO
ESBO

ÄÄNIOIKEUTETTUJEN JA ÄÄNESTÄJIEN MÄÄRÄ, ILMOITUS ÄÄNIOIKEUDESTA

- Espoossa on 246 451 kuntavaaleissa äänioikeutettua (OM 11.3.25)
- Aluevaaleissa 246 449
- Digi ja väestötietovirasto (DVV) on perustanut presidentinvaalin äänioikeusrekisterin ja laatinut äänioikeutetuille äänioikeusilmoituksen (ilmoituskortti)
- Äänioikeusilmoitus on lähetetty kaikille niille, joiden osoite on tiedossa. Osa saa tiedon sähköisesti suomi.fi-palvelun kautta.

- Vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä huolehtii kaupunginhallituksen kutakin äänestysaluetta varten asettama vaalilautakunta.
- Espoossa 71 vaalilautakuntaa.
- **Kokoonpano: puheenjohtaja + varapuheenjohtaja + kolme muuta jäsentä + tarpeellinen määrä varajäseniä,** (Espoossa 5 varajäsentä).
- Varajäsenpaikat eivät ole välttämättä jokaisessa lautakunnassa täytettynä kokonaan
- **Päätösvaltainen kolmijäseninenä**, joista yhden jäsenen tulee olla puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. (Jos sekä PJ, että VPJ esteellisiä / estyneitä → tilapäinen PJ)
- Jos vaalilautakunnan tai -toimikunnan jäsen laiminlyö velvollisuutensa, häntä rangaistaan kuten virkamiestä virkarikoksesta

ESPOO
ESBO

Vaalilautakunnan järjestäytyminen

- Keskusvaalilautakunta on varannut äänestyspaikat sekä toimittanut äänestyspaikoille äänestyskopit ja vaaliuurnan.
- Puheenjohtajan on oltava hyvissä ajoin etukäteen yhteydessä äänestyspaikkaan (ovenavaajalista on toimitettu viikolla 11) ja sovittava käytännön järjestelyistä, kuten äänestystilan sijoittelusta, tarvittavista kalusteista sekä sisäänpääsymahdollisuudesta vaaliviikonlopun aikana.
- Puheenjohtajan on lisäksi hyvä käydä ennakkoon itse äänestyspaikalla
 - varmistaa viimeistään torstaina 10.4.2025, että äänestyskoppi/-kopit ja vaaliurna ovat äänestyspaikalla (osaan vaalipäivän äänestyspaikoista toimitetaan kopit vasta ennakkoäänestyksen päätyttyä)
- Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on oltava tavoitettavissa koko vaalipäivän ajan keskusvaalilautakunnalle ilmoitetusta puhelinnumerosta.

Vaalilautakunnan järjestäytyminen, materiaalin noutaminen

- Puheenjohtajan/varapuheenjohtajan on oltava hyvissä ajoin etukäteen yhteydessä koko lautakuntaansa (yhteystietolista toimitetussa materiaalissa).
- Puheenjohtaja kutsuu vaalilautakunnan järjestäytymiskokoukseen, jolle sopivin ajankohta lauantai 12.4.2025 sen jälkeen, kun puheenjohtaja yhdessä jonkun jäsenen kanssa on noutanut vaalimateriaalin ja -tarvikkeet.
- Järjestäytymiskokouksen paikkana esim. äänestystila.
- Puheenjohtaja ja lautakunnan jäsen noutavat lauantaina 12.4.2025 klo 9–12 välisenä aikana vaalitoimistosta, osoite Virastopiha 2 B ja C, vaaliluettelon, äänestyslippuja ja muita asiakirjoja ja tarvikkeita. (Aikataulu toimitetaan erikseen)
- Tarkastaa viipymättä lautakunnan saamat tarvikkeet ja ilmoittaa havaitsemistaan puutteista vaalitoimistoon lauantaina 12.4.2025 klo 13 mennessä (puhelinnumerot tämän ohjeen lopussa)
- Puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan on erityisen huolellisesti perehdyttävä vaaliohjeisiin ja perehdytettävä vaalilautakunta tehtäviinsä.

1. KOKOUKSEN AVAUS
 2. LÄSNÄOLIJOIDEN TOTEAMINEN
 3. KOKOUKSEN SIHTEERIN VALINTA
 4. VAALIPÖYTÄKIRJAN PITÄJÄN MÄÄRÄÄMINEN
 5. VAALIAVUSTAJAN VALINTA
 6. VAALIPÄIVÄN VAALITOIMITUS
 7. VAALILAUTAKUNNAN KOKOONPANO VAALIPÄIVÄNÄ
 8. JÄSENTEN PEREHDYTTÄMINEN TEHTÄVIINSÄ
 9. MUUT ASIAT
 10. KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN
- Kokouskutsun malli toimitetussa materiaalissa.
 - **Järjestäytymiskokouksen pöytäkirja toimitettava vaalitoimistoon.**

ESPOO
ESBO

Kelpoisuusrajoitukset

- Vaalilautakunnan jäsenenä tai varajäsenenä ei saa olla
 - Ehdokas
- Vaaliavustajana ei saa olla
 - Ehdokas, eikä tämän puoliso, lapsi, sisarus, vanhempi
- Yleisenä rajoituksena
 - Vajaavaltaiseksi julistettu tai alle 18-vuotias

- Liikuntarajoitteiset → esteetön äänestäminen kokonaisuudessaan
- Varauduttava järjestyksenpitoon:
 - tarvittaessa ohjattava jonon muodostumista
 - valvottava, että jo äänestäneet poistuvat viivyttelemättä.
- Äänestyspaikalla tai sen välittömässä läheisyydessä ei saa pitää vaalipuheita, jakaa tai pitää vaalimainoksia, eikä muutoinkaan vaikuttaa vaalivapauteen.
- Lemmikkejä ei tulisi päästää äänestystilaan (pl. Opaskoirat ja avustajakoirat sekä vastaavat)
- Vaalikeräys ja –kahvilat ovat ainakin KVL:n puolesta sallittuja, puheenjohtajien ja äänestyspaikan johtajan (esim. Rehtori) päätettävissä oleva asia

ESPOO
ESBO

Vaalipäivän juliste

- Vaalipäivän juliste kiinnitettäväksi lauantaina vaalipaikan ulko-oveen
 - Voidaan lisätä äänestysalueen numero, esim. "Äänestysalue 10"
- Ohje äänestäjälle sisältäen numeromallit, kiinnitetään narulla vaalikoppiin.
- Materiaalissa ohje äänestäjälle soittaa oikeusministeriön vaalipalvelunumeroon. Kiinnitä näkyvälle paikalle.

ESPOO
ESBO

Äänestystila

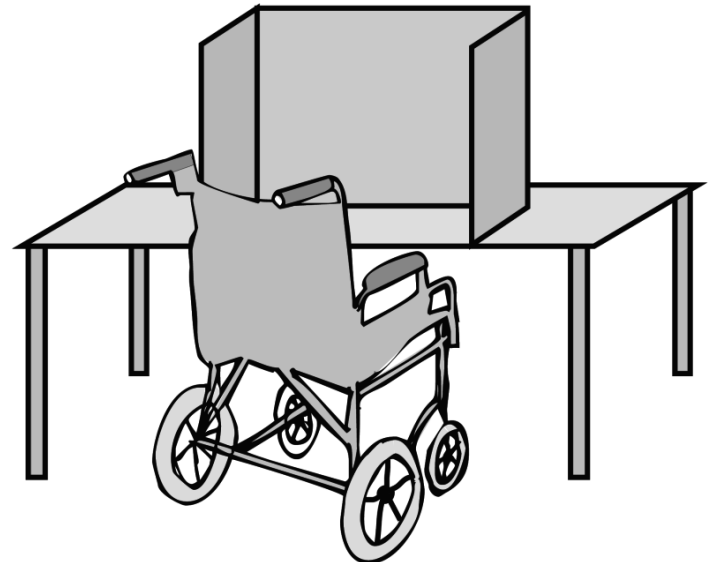
- Äänestystilan tulee olla tarpeeksi suuri
 - Liikuntasali
 - Ruokailutila
 - Riittävän suuri tila jonottaa turvallisesti
- Huomioikaa lattiat, sopikaa järjestelyistä äänestyspaikan henkilökunnan kanssa

ESPOO
ESBO

Esteettömyys

- Liikuntarajoitteiset → äänestyspaikan sijainti + vammaisten kulkuvälineiden pysäköintimahdollisuus.

Kuka voi toimia äänestäjän avustajana?

Vaalilautakunnan nimeämä vaaliavustaja (esim. varajäsen / varajäsenet, jotka nimetty järjestäytymiskokouksessa). Nimetyn vaaliavustajan käytettävä rintamerkkiä tai käsivarsinauhaa.

1. Henkilöt, joiden kyky tehdä äänestysmerkintä on oleellisesti heikentynyt (esim. sokeuden tai vamman vuoksi), saavat käyttää apuna myös **itse valitsemaansa** avustajaa. Lautakunnan selvitettävä avustajan nimi ja merkittävä se vaalipöytäkirjaan.
 2. Äänestäjän **pyynnöstä vaalilautakunnan jäsen**, jollei se viivytä äänestystä.
- Avustajana **ei saa olla ehdokas**, eikä ehdokkaan läheinen.

Miten avustajan tulee toimia?

- Avustaja on velvollinen tunnollisesti täyttämään, mitä äänestäjä osoittaa ja pitämään salassa äänestystoimituksessa saamansa tiedot.
- Avustaja **Ei missään tapauksessa saa suositella** äänestäjälle, ketä ehdokasta tämän olisi äänestettävä.

Vaalipäivän äänestyksen aloittaminen

- Lautakunnan on ehdottomasti saavuttava äänestyspaikalle niin ajoissa, että äänestys voidaan aloittaa täsmällisesti klo 9.00.
- PJ:n on huolehdittava siitä, että vähintään 3 jäsentä (+ avustaja) paikalla äänestyksen alkaessa ja sen kaikissa vaiheissa (joku aina PJ:na).
- Äänestyksen alkaessa PJ tai VPJ näyttää läsnä oleville äänestäjille, että vaaliurna on tyhjä ja sulkee urnan sinetöimisnauhalla, johon PJ tai VPJ ja joku jäsenistä merkitsee nimikirjoituksensa. Ottakaa tehtävään mielellään ulkona olevan jonon ensimmäinen henkilö.
- Vaalipäivän äänestystä ei saa keskeyttää ennen klo 20. Kuitenkin kaikkien niiden äänestäjien, jotka ovat saapuneet odottamaan äänestysvuoroaan ennen klo 20, on annettava äänestää.

Äänestystoimituksessa on seuraavat vaiheet:

- Vaihe 1: Äänestäjän henkilöllisyyden ja äänioikeuden toteaminen, äänestyslippujen antaminen ja merkintöjen tekeminen vaaliluetteloon
- Vaihe 2: Äänestäjä tekee äänestysmerkintänsä äänestyslippuihin
- Vaihe 3: Äänestäjä esittää äänestysliput leimattavaksi ja pudottaa leimatut äänestysliput vaaliuurniin
- Näissä vaaleissa siis kaksi äänestyslippua ja kaksi urnaa
- Lisäksi vaaliluettelossa on kumpaakin vaalia varten oma sarake (AV-2025 sekä KV-2025)

ESPOO
ESBO

Alue- ja kuntavaalien erityispiirteet

- Kuntavaalien äänestysliput ja ehdokaslistojen yhdistelmä ovat väriltään valkoisia
- Kuntavaaleissa vaaliurna on perinteinen puinen vaaliurna
- Aluevaaleissa äänestysliput ja ehdokaslistojen yhdistelmä ovat väriltään liloja
- Aluevaaleissa vaaliurna on pahvinen, lilan värinen
- Sillä ei kuitenkaan ole mitään merkitystä, mikäli äänestäjä pudottaa äänestyslippunsa ”väärään” vaaliurnaan

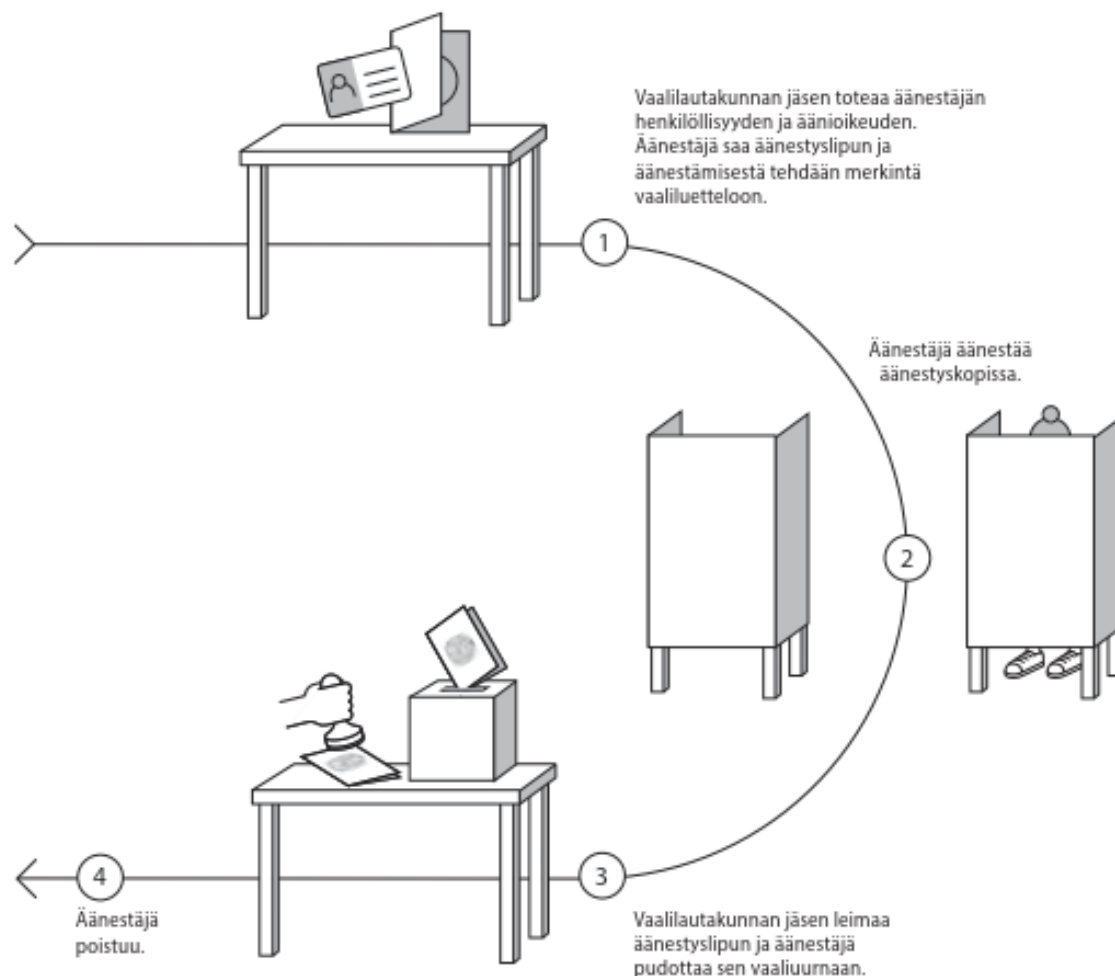
Alue- ja kuntavaalien erityispiirteet osa II

- Vaalilautakunnan tulee tarkastaa, onko äänestäjä jo äänestänyt ennakkoon toisessa vaalissa
- Mikäli äänestäjä haluaa äänestää vain toisessa vaalissa, annetaan hänelle vain kyseisen vaalin äänestyslippu
- Vaalikopeissa on (mahdollisuuksien mukaan) molempien vaalien ehdokaslistojen yhdistelmät
- Mikäli ehdokaslistojen yhdistelmien koko ei sitä mahdollista, tulee ne sijoittaa eri koppeihin ja äänestäjiä tulee ohjeistaa asiasta tehokkaasti

ESPOO
ESBO

Vaalipäivän äänestyksen kulku

Äänestäminen vaihe 1

- Äänestäjän on ilmoittauduttava henkilökohtaisesti.
- Äänestäjän on esitettävä selvitys henkilöllisyydestään
 - Pääsääntö: äänestäjän henkilöllisyys on todettava ajokortista, passista tai muusta vastaavasta kuvallisesta ja virallisesta asiakirjasta
 - Poikkeus 1: vaalilautakunnan jäsen tuntee äänestäjän
 - Poikkeus 2: äänestäjällä ei ole henkilöllisyyden osoittavaa asiakirjaa ks. Vaaliohje 2 s. 30-31.
- Äänestäjän nimi on etsittävä vaaliluettelosta (etsinnän nopeuttamiseksi voi pyytää ilmoituskortin; sen puute ei silti este äänestämislle. HUOM! Olkaa tarkkana, kenet merkitsette äänestäneeksi vaaliluetteloon. Vaaliluettelon suojana on käytettävä pahvista näkösuojaa, joka toimitetaan muun materiaalin ohessa. **Tarkastakaa henkilötunnus**, voi olla samannimisiä henkilöitä.
- Vaaliluetteloon on otettu vain ne äänioikeutetut, jotka eivät ole äänestäneet ennakoon tai joiden ennakoon äänestämistä ei ole merkitty äänioikeusrekisteriin vaalipäivää edeltävänä torstaina 10.4.2025 klo 18 mennessä.

ESPOO
ESBO

Äänestämisen vaihe 1 (jatkuu)

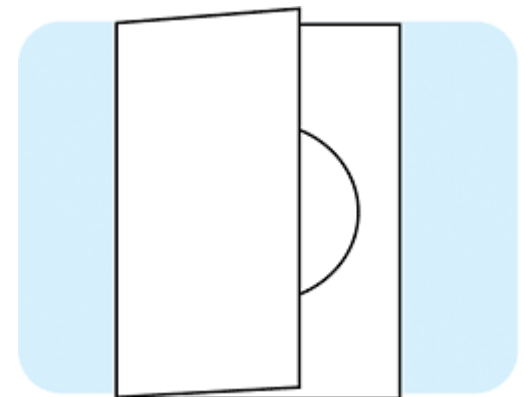
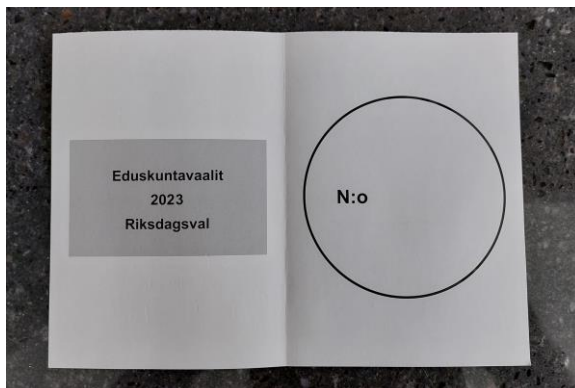
- Ennen vaaliluetteloiden toimittamista vaalilautakunnille keskusvaalilautakunta on tehnyt niihin merkinnät niistä ennakkoon äänestäneistä, joiden äänestämisen on viety äänioikeusrekisteriin torstaina 10.4.2025 klo 18 jälkeen ja joiden ennakkoäännet ovat saapuneet KVL:lle ennen perjantaita 11.4.2025 klo 19. Nämä ennakkoäänestyksessä äänestäneet on merkitty kirjaimella E vaaliluettelon sarakkeeseen **AV-2025 tai KV-2025**, riippuen vaalista.
- Mikäli henkilön nimeä ei ole vaaliluettelossa tai nimen kohdalla on sarakkeessa **AV-2025** taikka **KV-2025** E-kirjain, mutta äänestäjä ei oman ilmoituksensa mukaan ole äänestänyt ennakkoon, asia voidaan tarkastaa keskusvaalilautakunnalta, jonka hallussa ovat ennakkoäänestyksen lähetekirjeet ja josta on yhteys äänioikeusrekisteriin.
- Mikäli vaalilautakunta pystyy luotettavasti selvittämään, ettei asianomainen äänestäjä vielä ole äänestänyt, häneltä ei tule evätä äänestämistä.
- Näistä tai muista vastaavanlaisista tapauksista on tehtävä merkintä vaalipöytäkirjaan.

Äänestäminen vaihe 1 (jatkuu)

- Äänestäjälle on annettava molempien vaalien osalta (mikäli äänestäjä ei ole äänestänyt jo ennakoon toisessa vaalissa) yksi äänestyslippu avattuna sisäpuoli ylöspäin tarkastaen samalla, että lippu on virheetön ja kehotettava häntä menemään äänestyskoppiin.
- Vaaliluetteloihin tehdään merkintä äänestäjän äänestämisestä joko tässä vaiheessa tai vasta sitten kun äänestäjä on pudottanut äänestyslipun vaaliurnaansa (joko iso V-kirjain (**V**), rasti (**X**) tai kauttaviiva (**/**) vaaliluetteloiden sarakkeeseen **AV-2025** tai **KV-2025** äänestäjän nimen kohdalle). Kuva vaaliohjeen 2 sivulla 72.
- Merkinnot vaaliluetteloon on tehtävä huolellisesti! Katsokaa henkilötunnus.
- PJ voi huolehtia vaaliluetteloon tehtävistä merkinnöistä itse tai määrätä tehtävään muun jäsenen.

Äänestäminen vaihe 2

- Äänestäjä merkitsee äänestyskopissa äänestyslippuihin ehdokkaidensa numeron ja palaa taitetut äänestysliput mukanaan vaalilautakunnan luokse.
- Mikäli lippu menee pilalle esim. erheen vuoksi, annettava uusi lippu ja revittävä pilalle mennyt siten, että vaalisalaisuus säilyy. Äänestäjälle ilmoitettava, että tämä voi halutessaan repiä itse ja ottaa palat mukaansa.

Äänestäminen vaihe 3

- Äänestäjän äänestyslippu on **leimattava**. Leima **painetaan** keskelle taitetun äänestyslipun kääntöpuolta.
- Äänestäjää on kehoitettava **pudottamaan** äänestyslippu vaaliurnaan.
- Muistakaa kaksi lippua ja kaksi vaaliurnaa
- Vaalilautakunnan on **valvottava huolella**, ettei äänestyslippu pääse vaaliurnaan ennen **kuin lippu on leimattu**.
 - Vaaliluetteloon on tehtävä merkintä äänestäjän äänestämisestä, jollei sitä ole tehty jo vaiheessa 1.
- Leimaaminen tulisi olla lähinnä jäsenen/ varajäsenen työnä.
- Äänestäjien lukumäärää seurataan
Tiedotus 1

ESPOO
ESBO

Äänestäjä jo äänestänyt?

- Äänestäjän **nimi puuttuu** vaaliluettelosta tai merkitty **äänestäneeksi** ennakkoäänestyksessä
- Vaalitoimisto päivystää vaalilautakuntien henkilön äänioikeutta ja oikeaa äänestyspaikkaa koskevia kyselyjä varten, puh 09 8167 3928.
 - Henkilötunnus esille ennen soittoa!
- **Mahdollinen kahdesti äänestämisen yritys:** äänestäjän tiedot ja kuvaus äänestysyrityksestä vaalitoimistoon puhelimitse ja merkintä vaalipöytäkirjaan
- Merkitty äänestäneeksi vaalipäivänä → tarkista vaaliluettelon merkinnät

ESPOO
ESBO

Nimi puuttuu vaaliluettelosta

- Viranomaisen tiedustelut oikeasta äänestyspaikasta: 0295 535 530
- Äänestäjä voi itse tiedustella oikeaa äänestyspaikkaa om:n palvelunumerosta
- 0800 9 4770 (suomeksi)
- 0800 9 4771 (ruotsiksi)
- WhatsApp tekstiviesti numeroon 050 438 8730
- Numerot löytyvät vaaliohjeen 2 sivulta 57

ESPOO
ESBO

Henkilöllisyyden toteaminen

- Voimassa oleva
 - Poliisin antama henkilökortti, passi, ajokortti tai kuvallinen kela-kortti
- Ulkomainen voimassa oleva henkilöllisyystodistus
 - Henkilön täydellinen nimi
 - Syntymäaika
 - Nimikirjoitus
 - Leimalla vahvistettu valokuva
 - Todistuksen antopäivä ja antajan allekirjoitus

Henkilöllisyyden toteaminen ilman henkilöllisyystodistusta

- Vaalilautakunnan on tehtävä **kokonaisarvio** henkilön antamien tietojen luotettavuudesta ja tilanteesta
 - vanhentunut henkilöllisyystodistus
 - muut asiakirjat
 - saattajat
 - muu selvitys
- **Ongelma:** henkilön on voitava käyttää äänioikeuttaan, mutta väärän henkilön nimellä ei saa antaa äänestää – rikosoikeudellinen vastuu

Klo 20 jälkeiset toimet

- **Tiedotus 1**= kaikkien äänestäneiden lukumäärä
 - Tekstiviesti puh. **043 824 8888**
 - **Tiedotus 2**= ehdokkaiden äänimäärä
 - Nopea laskenta ja ilmoitus **KVL:lle**
 - vaalit@espoo.fi tai tuomalla lomake Virastopiha 2 C
 - → laskelmien tarkistaminen
- Pöytäkirjan ja laskentalomakkeen täyttäminen
- Palkkiolomakkeiden täyttäminen
- Vaalipaikan siivoaminen
- Vaalimateriaalin palauttaminen
keskusvaalilautakunnalle

Työnjako klo 20 jälkeen

- Tehdään suunnittelu ja valmistelu **ennen klo 20**
- Laskekaa vaaliluettelosta kello 19 alkaen äänestäjien lukumäärä. Merkitkää tulos post-it lapulle, sitä voi täydentää viimeisen tunnin aikana äänestäneillä.
- Tämän summan tulee täsmätä äänestyslippujen määrään, jos ei täsmää, laskekaa uudestaan.
- Jaetaan lautakunta kahtia, toinen laskee kuntavaaleja ja toinen aluevaaleja
- 1 henkilö aloittaa heti vaaliluetteloista laskemisen
- 4-5 henkilöä avaa kummankin uurnan ja aloittaa äänestyslippujen pinoamisen, lajittelun ja laskemisen
- Pj johtaa toimintoja, jotta **Tiedotus 1 ja 2** saadaan nopeasti ja varmasti tehtyä

- Täytetään **laskentalomake 3 tai excel-
taulukko** nopean laskennan perusteella ja
tieto keskusvaalilautakunnalle nopeasti
- **Tärkein tehtävä** on laskelmien
tarkastaminen ja sen jälkeen pöytäkirjan ja
laskentalomakkeen 4 huolellinen täyttäminen
(eli vaalipöytäkirjan liite)

Äänestystoimituksen päättäminen

- Vaalipäivän äänestyksen tulee jatkua yhtäjaksoisesti klo 20 saakka.
 - Kaikilla niillä äänestäjillä, jotka ennen klo 20 ovat tulleet saapuville, on kuitenkin oikeus äänestää.
- **Tasan klo 20** on suljettava pääsy huoneeseen, jossa äänestäjät odottavat vuoroaan.
- Kun kaikki ne äänioikeutetut, jotka klo 20 mennessä ovat tulleet saapuville, ovat äänestäneet, toteaa vaalilautakunnan pj/vpj vaalipäivän äänestyksen päättyneeksi. **Kellonaika**, jolloin tämä tapahtuu, on merkittävä vaalipöytäkirjaan.
- Tämän jälkeen lasketaan äänestyslippujen lukumäärä ja niiden henkilöiden lukumäärä, jotka vaaliluetteloon (ja mahdollisesti vaalipöytäkirjaan) tehtyjen merkintöjen mukaan ovat äänestäneet.
- Molempien vaalien osalta erikseen

Alustava ääntenlaskenta

- Vaalilautakunnan on suoritettava alustava ääntenlaskenta keskeytyksettä alusta loppuun päätösvaltaisen vaalilautakunnan läsnä ollessa.
- Vaalilautakunnalla on tarvittaessa oikeus ottaa avuksi laskentahenkilökuntaa. Lähinnä kyseeseen tulevat varajäsenet ja vaaliavustajat.
- Avustavan laskentahenkilön käyttämisestä tieto KVL:lle ennen vaalipäivää
- Alustavassa ääntenlaskennassa saavat olla läsnä:
 - puolueiden ja valitsijayhdistysten vaaliasiamiehet
 - heidän kyseistä vaalilautakuntaa varten erikseen kirjallisesti valtuuttamat henkilöt
 - vaaleja tarkkailevat OM:n henkilöt tai OM:n valtuuttamat
- Läsnä olevien henkilöiden nimet on merkittävä vaalipöytäkirjaan ja valtuutettujen osalta valtakirja sen liitteeksi.
- OM:n ohje s. 43–47
- Tämäkin tehdään molempien vaalien osalta erikseen

ESPOO
ESBO

Alustava ääntenlaskenta osa II

- Molempien vaalien äänestysliput lasketaan ensisijaisesti samanaikaisesti
- Vaalilautakunta **ei voi** jakaantua eri tiloihin laskennan suorittamiseksi
- OM:n ohjeen mukaan on mahdollista laskea ensin alue- ja sen jälkeen kuntavaalien äänestysliput, mutta KVL ei sitä suosittele

TIEDOTUS 1 (vaalipäivänä äänestäneiden lukumäärä)

- Kaikki vaalilautakunnat ilmoittavat molempien vaalien osalta vaalipäivänä äänestäneiden kokonaislukumäärän **viimeistään klo 20.15** KVL:n ilmoituskeskukselle **tekstiviestillä** puh. **043 824 8888** (PJ:n, VPJ:n tai jäsenen matkapuhelimella)
- Vaalilautakunnan tulee seurata vaalipäivän aikana äänestäjien määrän kehittymistä, jotta äänestäneiden lukumäärä voidaan ilmoittaa viimeistään klo 20.15 (OM:n vaaliohje s. 44)
- Tiedotus 1 ilmoitetaan vain äänestäjien yhteislukumäärä molempien vaalien osalta
- Äänestäjien lukumäärää voi seurata esimerkiksi tukkimiehen kirjanpidolla siinä vaiheessa kun äänestäjälle annetaan äänestyslippu (suositeltavaa silti käyttää lopulta vaaliluettelo)

Äänten lajittelu ja laskenta

- Avataan vaaliuurnat ja otetaan äänestysliput uurnista.
- **Ryhmitellään mitättömäksi ehdotettavat äänestysliput ja hyväksyttävät ehdokaskohtaiset äänet jokaisen ehdokkaan osalta omaan pinoonsa.**

ESPOO
ESBO

Äänten lajittelu ja laskenta

1. Lajittele hyväksyttävät liput ehdokkaittäin
2. Erotta mitättömät omaan kasaan
3. Laske ehdokaskohtaisten äänten lukumäärät ja merkitse post-it -lapulla
4. Kirjaa ehdokaskohtaiset äänet laskentalomakkeelle 3 (tai excel)
5. Laskelmat valmiit: Tiedotus 2 keskusvaalilautakunnalle
6. Tarkasta laskelmat ja täytä laskentalomake 4 ja vaalipöytäkirja, kun laskelmat täsmäävät
7. Pakkaa äänestysliput pahvilaatikkoon
8. Äänestyslippuihin ei saa tehdä mitään merkintöjä!

Äänten lajittelu ja laskenta, jatkuu

- Toimitte kahdessa ryhmässä
- Lasketaan ehdokaskohtaiset äänet
 - Kukin laskija laskee yhden ehdokkaan ääniä
 - Kunkin ehdokkaan saamien äänestyslippujen lukumäärä lasketaan ja merkitään post-it -lappuun, joka kiinnitetään ehdokkaan viimeisen lipun kääntöpuolelle.
 - Kunkin ehdokkaan saamat äänestysliput laitetaan yhteen klemmarilla tai kuminauhalla
- Kirjataan ensimmäisen ehdokaskohtaiset äänet laskentalomakkeelle 3 (sihteeri kirjaa pj:n johdolla)
- Lasketaan mitättömäksi ehdotettavien äänestyslippujen määrä.
 - Kun kaikki ehdokaskohtaiset äänet on jo laskettu

ESPOO
ESBO

Äänten lajittelu ja laskenta, jatkuu

- Lasketaan mitättömäksi ehdotettavien ja hyväksytyjen äänestyslippujen lukumäärät yhteen.
- Verrataan äänestäneiden ja ehdokaskohtaisesti laskettujen äänestyslippujen lukumäärä.
 - Mikäli lukumäärät eroavat, lasketaan uudelleen.
- Kirjataan ehdokaskohtaiset äänet pöytäkirjan liitteeseen
 - Kun laskelmat on tarkastettu ja luvut täsmäävät, kirjataan mitättömäksi ehdotettavien äänten määrä ja ehdokkaiden saamat äänimäärät pöytäkirjan liitteeseen (laskentalomake 4)

Äänestyslippujen tarkastaminen, mitättömät

- Äänestyslippu on mitätön, jos
 - Muu kuin alue- tai kuntavaalien 2025 äänestyslippu
 - Äänestyslippua ei ole leimattu
 - Numero niin epäselvä, että ei tiedä, ketä ehdokasta tarkoitettu
 - lipussa äänestäjän nimi/tuntomerkki tai muu asiaton merkintä
 - Äänestyslipussa ei ole numeroa
- Lippu laitetaan mitättömäksi ehdotettavien pinoon, jos ei täysin selvä, ketä ehdokasta tarkoitettu. KVL ratkaisee.
- Mitättömät sijoitettava äänestyslippulaatikon sisään muiden äänestyslippujen päälle omaksi nipukseen.

Äänestyslippujen pakkaaminen

- Äänestysliput pakataan yhteen tai useampaan nippuun **numerojärjestyksessä**, alimpana suurimmat numerot. Ehdokaskohtaisia klemmareita/kuminauhoja ja post-it-lappuja ei saa poistaa
- Mitättömäksi ehdotettavien äänestyslippujen nippu hyväksytyjen äänestyslippujen päälle.
- Äänestyslippupinojen ympäri riittävästi kuminauhoja.
- Äänestysliput pakataan pahvilaatikkoon, suljetaan teipillä ja sinetöidään. Sinetöimisen kellonaika kirjataan vaalipöytäkirjaan.
- Kummankin vaalin osalta erikseen
- Pahvilaatikossa valmiina tarra, johon vastaanottajaksi merkitty Espoon keskusvaalilautakunta ja äänestysalueen numero. **Lisättävä äänestyslippujen lukumäärä ja tarkastettava tiedot** (OM:n ohje s. 51.)
- **Vaalipöytäkirjaa ei saa laittaa äänestyslippulaatikkoon, vaan se toimitetaan keskusvaalilautakunnalle erillisessä kirjekuoressa**

Tiedotus 2 = ehdokaskohtaiset äänet

- Ehdokaskohtaiset äänet ilmoitetaan **laskentalomakkeella 3 tai Excelillä** (vaalipöytäkirjan liitteen luonnos), joka **tuodaan tai lähetetään** heti sen valmistuttua keskusvaalilautakunnalle **Virastopiha 2 C, viimeistään klo 22.00**
 - lomakkeen kaikki sivut mukaan
- Ääntenlaskennan tarkastuksen jälkeen täytetään vaalipöytäkirja ja sen liite (laskentalomake 4), johon merkitään ehdokaskohtaiset äänet ja muut tiedot molempien vaalien osalta
 - OM:n vaaliohje, s. 48-50
- Laskentalomake 3 tuodaan (tai lähetetään) ensin (1 hlö) ja vaalipöytäkirjan liitteineen, äänestysliput ja muut tavarat (2 hlöä) alustavan laskennan tarkastuksen jälkeen

ESPOO
ESBO

Ehdokaskohtaisten äänten merkitseminen ym.

- Liitteeseen merkitään vain saadut äänet
- Ei merkitä mitään ehdokkaan kohdalle, jos ääniä ei ole (Ei "0" tai "/" tai "-")
- Äänestyslippuihin ei saa tehdä mitään merkintöjä

ESPOO
ESBO

Ehdokaskohtaiset äänät myös sähköpostitse

- Ehdokaskohtaisista äänistä tiedottaminen (tiedotus 3) vaihtoehtoisesti / mielellään keskusvaalilautakunnalle myös sähköpostitse tiedostona
- lautakunnat tuovat omat tietokoneensa (kouluilla on vierailijaverkko)
- Toimintatapa:
- Pj ilmoittaa vaalit@espoo.fi osoitteeseen lautakuntansa (nro) haluavan toimittaa tiedon ehdokaskohtaisista äänistä sähköpostitse

ESPOO
ESBO

Ehdokaskohtaiset äänet sähköpostitse, jatkuu

- Pj ilmoittaa samalla sähköpostiosoitteen, josta tieto vaalipäivänä lähetetään.
- Lautakunta harjoittelee sähköisen lomakkeen käyttämistä ennen vaaleja ja tarvittaessa ilmoittaa vaalit@espoo.fi osoitteeseen havaitsemistaan lomakkeen virheellisyyksistä
- Lautakunta lähettää vaalipäivän iltana tiedon ehdokaskohtaisista äänistä em. sähköpostiosoitteeseen heti, kun laskelmat ovat valmistuneet, kuitenkin viimeistään klo 22.00

ESPOO
ESBO

Ehdokaskohtaiset äänet sähköpostitse, jatkuu

- Lautakunta tarkistaa rauhassa laskelmat ja tekee tarvittaessa korjaukset sekä täyttää huolellisesti vaalipöytäkirjan ja sen liitteen (laskentalomake 4)
- Lautakunta palauttaa vaalipöytäkirjan, sen liitteen ja kaiken materiaalin kerralla Virastopiha 2 C:hen.
- Huom! Laskentalomaketta 3 ei tuoda erikseen klo 22.00 mennessä, jos tiedot toimitettu jo sähköisesti.

Vaalipöytäkirja

- Vaalilautakunnan on määrättävä yksi jäsenistä pitämään vaalipäivän äänestyksestä vaalipöytäkirjaa (määrääminen järjestäytymiskokouksessa).
- Vaalipöytäkirja laaditaan OM:n vaalipöytäkirjalomakkeelle (vaaliohjeen 2 liite 4).
- Vaalipöytäkirjaan kuuluu erillinen liitelomake (laskentalomake 4), jolle merkitään kunkin ehdokkaan vaalissa hyväkseen saamien äänestyslippujen lukumäärät ja mitättömät äänet
- Pöytäkirja tulee laatia huolellisesti lomakkeen tekstin edellyttämällä tavalla. Lyijykynää ei saa käyttää. OM:n ohjeen liitteenä 4 on esimerkki vaalipöytäkirjan täyttämisestä.
- Pöytäkirjanpitäjä allekirjoittaa vaalipöytäkirjan, tarkastetaan ja varustetaan vaalilautakunnan PJ:n tai VPJ:n ja vähintään yhden muun jäsenen allekirjoituksin.

- Vaalipöytäkirja ja laskentalomake 4 suljetaan erilliseen kuoreen, joka sinetöidään. **Kuoreen merkitään äänestysalueen numero.**
- Samalla Virastopiha 2 C:hen palautetaan:
 - vaaliluettelo
 - vaalileimasimet
 - sinettitarrat
 - laskukoneet
 - kynät ja muut tarvikkeet
- Samoin palautetaan:
 - käyttämättä jääneet äänestysliput,
 - ehdokasluettelot
 - äänestäjien jättämät ilmoituskortit, joiden hävittämisestä keskusvaalilautakunta huolehtii keskitetysti.
- Myös palkkionmaksulomakkeet, mahdolliset verokortit ja järjestäytymiskokouksen pöytäkirjat palautetaan tässä yhteydessä KVL:lle (mukana erillinen kirjekuori!).

Äänestyspaikan siisteys

- Äänestyspaikan lattia tulee suojata tarvittaessa suojapaperilla tai matoilla, jotka vaalitoimisto toimittaa
- Tilat tulee luovuttaa samassa kunnossa kuin on saatu
- Kahvinkeittimistä ym. virta pois ja tiskattuna

ESPOO
ESBO

Vaalilautakunnan palkkiot ja palkkionmaksulomakkeet

- Pj: 510 €/vaalipäivä; 240 €/järjestäytymispäivä
- Vpj: 510 €/vaalipäivä; 185 €/järjestäytymispäivä
- Jäsen (ja varajäsen, mikäli toimituksessa): 345 €/vaalipäivä; 185 €/järjestäytymispäivä
- Ääntenlaskennan lisäkorvaus kaikille 165 €
 - Ei koske avustavaa henkilöstöä
- Palkkionmaksu on kesäkuun loppuun mennessä
- Avustavan henkilöstön tuntipalkka vaalipäivänä 30 euroa ennen klo 20 ja 40 euroa klo 20 jälkeen.

ESPOO
ESBO

Palkkionmaksulomakkeet

- Jokaisen vaalilautakunnassa toimivan tulee lähettää palkanlaskentaan perustietoilmoitus täytettynä mahdollisimman pian. Mikäli et ole sitä sähköpostilla saanut, pyydä se osoitteesta vaalit@espoo.fi
- Verokorttia ei tarvitse enää erikseen toimittaa.
- Palkkiolomake
 - Puheenjohtajille lähetetään palkkiolomake turvasähköpostilla viimeistään 11.4.
 - Pj täyttää palkkiolomakkeen oman lautakuntansa osalta ja palauttaa sen sähköpostilla vastaamalla lähetettyyn viestiin viimeistään maanantaina 14.4.
 - HUOM. Lomakkeelle **ei** merkitä ulkopuolisia avustajia, joille on vaalimateriaalin mukana oma lomake.

Materiaalin palautus Virastopiha 2 C:hen

1. Laskentalomakkeet 3 (ehdokaskohtaiset äänet) ensimmäiseen pöytään (tai sähköpostilla)
2. Äänestyslippulaatikot sinetöitynä toiseen pöytään
3. Vaalipöytäkirjat ja laskentalomakkeet 4 sinetöidyissä kirjekuorissa toiseen pöytään
4. Kaikki muu materiaali siististi pakattuna kolmanteen pöytään seuraavasti:
 - a. Vaaliluettelo ja leimasimet
 - b. Palkkioidenmaksulomakkeet, verokortit ja puolueveroaltakirjat
 - c. Järjestäytymiskokouksen pöytäkirja
 - d. Vaalimateriaali (salkut, kassit ja kyltit)
 - e. Hävitettävä paperimateriaali, kuten mahdolliset ilmoituskortit ja käyttämättömät äänestysliput (huom! roskia ei pidä tuoda keskusvaalilautakunnalle)

- Oikeusministeriön vaalisivut: www.vaalit.fi
- Espoon kaupungin internetsivut: www.espoo.fi => osallistu ja vaikuta => vaalit
- Vaalitoimisto: **09 8167 3928**
- vaalit@espoo.fi
- Kirkkojärventie 4

- Keskusvaalilautakunnan sihteeri
- Matti Aaltonen, puh. 040 636 8959

- Olkaa yhteydessä matalalla kynnyksellä vaalipäivän aikana

ESPOO
ESBO

Keskusvaalilautakunnan puhelinnumero

- Keskusvaalilautakunnan vaalitoimiston puhelinnumero on
- **09 8167 3928**
- Tiedotus 1 (äänestäneiden lukumäärä) tekstiviestinä numeroon 043 824 8888
Äänestysalueen numero, lähettäjän nimi ja äänestäneiden lukumäärä
 - (Ää 10 Matti Meikäläinen 500)

KIITOS OSALLISTUMISESTA!